

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-
професійної програми
доц. Марина Зайцева

[Signature]
25 серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з
навчальної роботи
проф. Інна Сташевська

[Signature]
27.08 2020 р.

Силабус
навчальної дисципліни

«ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Освітньо-професійна програма — Туризмознавство

Спеціальність — 242 Туризм

Галузь знань — 24 Сфера обслуговування

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Харків - 2020

Силабус склала
кандидат педагогічних наук, викладач кафедри психології та педагогіки
Свідовська Вікторія Андріївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри психології та педагогіки,
д. психол. н., професор



Анастасія БОЛЬШАКОВА

Силабус затверджено на засіданні групи забезпечення спеціальності 242 «Туризм», протокол
№ 1 від «27» серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення
д. культ., доц.



Любов БОЖКО

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Психологія особистості
2	Викладач	Свідовська Вікторія Андріївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	reraitviktoria@gmail.com
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5	Рік підготовки	3
6	Семестр	1
7	Лекції (год.)	30
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	40
9	Самостійна робота (год.)	70
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	3
12	Загальна кількість годин	148
13	Види поточного контролю	результати практичних занять, усне опитування, письмове опитування, реферати, презентації
14	Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Дисципліна «Психологія особистості» спрямована на формування у студентів теоретичних знань щодо сучасного стану психології як науки, основних понять і категорій психологічної науки, її ключових проблем, принципів і методів, механізмів і закономірностей функціонування психіки. Дисципліна орієнтує на підвищення рівня психологічної компетентності студентів, формування цілісного уявлення про особистісні особливості людини як чинника успішності оволодіння та здійснення ними навчальної та професійної діяльності.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Дисципліна «Психологія особистості» базується на знаннях, отриманих в середній школі при вивченні біології та історії. Психологія особистості як навчальна дисципліна функціонує і розвивається у нерозривному зв'язку як із багатьма суспільними науками (філософія, соціологія, тощо). Психологія особистості використовує емпіричні дані, концептуальні основні теоретичні моделі як самостійні, так і будь-якої іншої науки, методи і способи, які дозволили б поглиблювати вивчення особистості та соціальних груп.

Теоретико-методологічною основою практичної психології є філософія. Без філософії психологія особистості не могла б створювати власну методологію, робити необхідні теоретичні узагальнення. Психологія особистості тісно пов'язана з логікою. Логіка, як і психологія, вивчає людське мислення, тільки перша – його процесуальний, а друга – результативний аспекти.

Із суспільними науками (історією, економікою, соціологією, лінгвістикою, літературознавством, теорією мистецтв, юридичними і політичними науками тощо) практичну психологію поєднує те, що вони потребують даних про природу соціально-психологічних явищ, особливостей індивідуальної і групової поведінки людей, закономірностей формування навичок, ціннісних орієнтацій, міжособистісних стосунків тощо.

Природознавство (біологія, фізіологія, фізика, хімія та ін.) поглиблює уявлення про психіку, доводить вивчення її механізмів до фізіологічного, нейрофізіологічного, біохімічного рівнів.

Медичним наукам, зокрема, психіатрії, психологія особистості може допомогти в діагностиці захворювань, розумінні «внутрішньої картини» хвороби.

Культурно-мистецтвознавський цикл наук здобуває у сьогоденні підвищену увагу. Зв'язок з психологією ми можемо побачити у тому, що саме культура і мистецтво посідають все більше місце в духовній сфері життя людини, вони безпосередньо впливають на формування несхожості і протилежності життєвого укладу людини, які, у свою чергу, стають джерелом безперервної низки конфліктних ситуацій у суспільному житті.

Тісний зв'язок практичної психології та педагогіки підтверджується наявністю окремої галузі психологічного знання – педагогічної психології. Педагогічна психологія – галузь психології, яка вивчає психологічні основи педагогічного процесу (процесу навчання і виховання).

Вивчення дисципліни «Психології особистості» студентами як системи знань, вмінь та навичок, що сприятимуть формуванню психологічної компетентності майбутніх спеціалістів, може стати важливим підґрунтям для подальшого вивчення професійно орієнтованих дисциплін та підготовці освітньо-кваліфікаційних робіт (написання міждисциплінарних курсових, дипломної роботи тощо).

2.3. Мета вивчення дисципліни – формування знань щодо сучасного стану психології особистості як науки та навчальної дисципліни, ознайомлення студентів з основними положеннями про механізми психологічних виявів особистості та особливості соціальних груп.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

- ознайомлення студентів з предметом вивчення практичної психології як науки, її завданнями, історією її становлення;
- вивчення основних індивідуально-психологічних особливостей особистості;
- вивчення понять психіки і свідомості, їх функцій;
- вивчення сутності понять особистості та діяльності, їх функцій;
- вивчення природи і специфіки проблем міжособистісної взаємодії людей;
- ознайомлення з методиками діагностики індивідуально-психологічних якостей особистості;
- ознайомлення з методиками впливу.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Вміння працювати з науковою літературою.
3. Здатність використовувати на практиці набуті навички та вміння в організації науково-дослідних, науково-виробничих робіт і творчих проєктів.
4. Здатність до активної соціальної мобільності.
5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
6. Здатність до вирішення творчих завдань.
7. Вміння працювати в команді.

Професійні компетентності:

1. Володіння знаннями про психіку, свідомість;
2. Володіння знаннями про особистість та діяльність;
3. Володіння навичками аналізу своєї діяльності та застосування методів сучасної психології з метою регуляції власної діяльності, емоційного стану;
4. Вміння обирати та застосовувати психодіагностичні методики;
5. Вміння застосовувати сучасні методи психології у процесі мотивації майбутніх співробітників, профілактики емоційного вигорання, оптимізації умов досягнення успіху.

2.6. Результати навчання.

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

- здатність продемонструвати знання з психології, розуміння базових механізмів функціонування психіки людини;
- здатність пошуку методик психодіагностики відповідно до гендерних та вікових особливостей людини;
- здатність продемонструвати знання методів психологічного впливу;
- здатність враховувати психологічні, психологічно-соціальні особливості співробітників у процесі професійної діяльності;
- здатність до саморефлексії, саморегуляції поведінки та емоційного стану;
- вміння використовувати отримані знання для попередження та регулювання конфліктів. знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога;
- вміння працювати в команді;
- вміння здійснювати планування навчальної діяльності.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених занять до екзамену він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на екзамені.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

5 Програма навчальної дисципліни:

Тематика курсу					
Тема, план лекції	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ до психології особистості. Психологія особистості як наука. Предмет, завдання, структура психології особистості. Місце психології особистості у системі гуманітарних наук. Методи дослідження в психології особистості.	Лекція Практичне заняття	1-8	4	4 бали	
Тема 2. Історія становлення психології особистості як науки. Історія становлення психології особистості як науки. Перші уявлення про «психічне». Розвиток психології у епоху	Лекція Практичне заняття	1-8	4	4 бали	

Відродження. Розвиток психології на початку ХХ ст. Постаті, що вплинули на розвиток психології як науки у ХХ ст. Сучасний стан розвитку психологічної науки. Теорії особистості З. Фрейда, К. Юнга, Е. Берна.					
Тема 3. Походження та еволюція психічних процесів. Поняття психіки. Її структура. Розвиток психічних механізмів. Розвиток психіки в філогенезі. Розвиток людської свідомості.	Лекція Практичне заняття	1,4,5	4	4 бали	
Тема 4. Проблема особистості в сучасній психології. Особистість. Структура особистості. Сучасні концепції структури особистості. Проблема взаємозв'язку біологічного та соціального в розвитку особистості. Егоїдентичність. „Я”- образ і „Я”- концепція. Вікові особливості розвитку особистості. Поняття про вікові кризи.	Лекція Практичне заняття	3,5	8	3 бали	
Тема 5. Психологічні характеристики особистості. Темперамент. Типи темпераментів. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні механізми темпераменту. Поняття про характер. Формування та природа характеру. Поняття про здібності. Структура здібностей.	Лекція Практичне заняття	1-5	8	3 бали	
Тема 6. Сфери розвитку особистості. Мотиваційна сфера. Поняття потреб. Ієрархія потреб. Поняття мотивації. Поняття спрямованості. Емоційно-вольова сфера. Поняття про емоції. Поняття про волю та саморегуляцію поведінки. Пізнавальна сфера. Поняття про мислення. Поняття про	Лекція Практичне заняття	1-8	8	4 бали	

пам'ять. Поняття про уяву.					
Тема 7. Самосвідомість та життєвий шлях особистості. Поняття про самосвідомість. Поняття про життєвий шлях. Поняття про життєві сценарії. Концепції життєвих сценаріїв.	Лекція Практичне заняття	1-8	8	4 бали	
Тема 8. Психологічні основи діяльності. Поняття про діяльність. Структура діяльності. Поняття про вміння та навички. Види діяльності. Поняття про творчість.	Лекція Практичне заняття	1-8	8	4 бали	
Тема 9. Міжособистісне спілкування. Поняття про спілкування. Психологічні основи спілкування. Види, функції способи спілкування. Конфлікти. Види конфліктів. Способи вирішення конфліктів.	Лекція Практичне заняття	1-8	8	3 бали	
Тема 10. Психологічні особливості груп та колективів. Поняття про групи та колективи. Їх види. Структура. Функції соціалізації. Соціальні ролі. Поняття про соціально-психологічний клімат. Поняття про керівництво та лідерство.	Лекція Практичне заняття	1,4,5	8	3 бали	
Разом			104	40	

5. Тематика семінарських (або практичних) занять

Семінарське заняття №1

Тема: «Вступ до психології особистості»

Питання для обговорення:

1. Місце практичної психології особистості у системі гуманітарних наук.
 2. Актуальні проблеми практичної психології.
 3. Методи дослідження в практичній психології.
 4. Принципи практичної психології.
- Література: 1-8.

Семінарське заняття №2

Тема: «Історія становлення психології особистості як науки»

Питання для обговорення:

1. Розвиток філософської думки про «душу» в античні часи.
2. Розвиток філософської думки про душу в часи Середньовіччя.
3. Розвиток психології у епоху Відродження.

4. Розвиток психології в Новий час.
5. Розвиток психології на початку ХХ ст.
6. Сучасні підходи в практичній психології: арт-терапевтичний підхід.
Література: 1-8.

Семінарське заняття №3

Тема: «Походження та еволюція психічних процесів»

Питання для обговорення:

1. Психічні механізми.
2. Види психічних процесів.
3. Свідомість.
Література: 1, 4, 5.

Семінарське заняття №4

Тема: «Сфери розвитку особистості»

Питання для обговорення:

1. Установки.
2. Інтереси.
3. Схильності.
4. Бажання.
5. Цінності.
Література: 1-8

Семінарське заняття №5

Тема: «Самосвідомість та життєвий шлях особистості»

Питання для обговорення:

1. Самовідчуття.
2. Самосприймання.
3. Саморозуміння.
Література: 1-8.

6. Самостійна робота

№ з/п	Тематика	К-сть годин
1	Вступ до психології особистості.	7
2	Історія становлення психології особистості як науки.	7
3	Походження та еволюція психічних процесів.	7
4	Проблема особистості в сучасній психології.	7
5	Психологічні характеристики особистості.	7
6	Сфери розвитку особистості.	7
7	Самосвідомість та життєвий шлях особистості	7
8	Психологічні основи діяльності.	7
9	Міжособистісне спілкування.	7
10	Психологічні особливості груп та колективів.	7
	Разом	70

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) результати практичних занять, усне опитування, письмове опитування, реферати, презентації;

- 2) взаємодія, вступ у комунікацію, здатність бути зрозумілим та толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості – диспути, доповіді, бесіди, командні проекти;
- 3) знання, розуміння та дотримання етичних принципів професійної діяльності психолога – тестування, поточне опитування, моделювання практичних професійних ситуацій з метою вирішення етичних дилем, модульна контрольна робота, реферати, есе, ректорська контрольна робота;
- 4) пояснення та прогнозування соціально-культурних змін на основі аналізу соціально-психологічних закономірностей та математичних методів опрацювання інформації – поточне опитування, залік;
- 5) демонстрація соціально відповідальної та свідомої поведінки, слідування гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності – студентські презентації та виступи на наукових заходах, групова дискусія;
- 6) здійснення планування та психологічної корекції соціальних взаємин у різноманітних трудових колективах – наскрізні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Психологія особистості” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену:

Змістовий модуль 1	Теми 6-10	Підсумковий контроль (залік)
30%	30%	40%
4 тиждень	8 тиждень	Екзаменаційна сесія

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорні конспекти лекцій;	1-10
2.	Навчальні посібники; Кейси	1-10
3.	Силабус;	1-10
4.	Збірка тестових і контрольних завдань для поточного оцінювання навчальних досягнень студентів;	1-10
5.	Засоби підсумкового контролю (комплект тестових завдань для підсумкового контролю)	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Варій М.Й. Психологія особистості: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2008.
2. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник / Григорій Петрович Васянович– К. : Педагогічна думка , 2012. – 114 с.
3. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч. посібник. – К. : ВД „Професіонал”, 2004.
4. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. – 172 с.
5. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. К., Вища школа, 2000. Коpecь Л.В. Психологія особистості: навч. посіб. К. Вид.дім «КМ Академія», 2007.
6. Психологія: Підручник /Ю.Л.Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та інш.; за ред. Ю. Л. Трофімова.- 2-ге вид., стереотип. _ К.: Либідь, 2000.
7. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М.Степанов. – К.: Академвидав, 2006. 424 с.
8. Роменець В.А. Історія психології. Київ, 1978. 440 с.

Допоміжна

9. Маслоу А. Дальние пределы психики / Абрахам Маслоу. – СПб.: Евразия, 2001. – 432 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського.
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка